

Vastaus lausuntopyyntöön luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi lääkelain sekä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain muuttamisesta (STM095:00/2012).

Suomen Proviisoriyhdistys ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi lääkelain sekä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja toteaa seuraavaa:

Tausta

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi laeiksi lääkelain ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta (jäljempänä Fimea) annetun lain muuttamisesta ehdotetaan lääkelain (395/1987) apteekkeja koskevaan sääntelyyn muutoksia. Ehdotuksen pohjana toimii syksyllä 2016 lausuntokierroksella ollut hallituksen esitys lääkelain muuttamisesta. Nyt annettuun uuteen esitykseen on lisätty ensimmäisiä hallituspuolueiden apteekkityöryhmän 24.4.2017 tekemiä linjauksia apteekki-alan kehittämisestä. Merkittävimpiä nyt toteutettavaksi ehdotetuista linjauksista ovat apteekkien perustamista aikaisempaa joustavimmin perustein koskeva 41 § sekä sosiaalihuollon palveluasumisyksiköiden lääkevarastoja koskeva 65 a §.

Lausuntonamme toteamme

Suomen Proviisoriyhdistys haluaa lausunnossaan kiinnittää huomiota seuraaviin apteekkilupajärjestelmän seikkoihin: 1) avoimuus ja tiedonsaantioikeus lupaa haettaessa, 2) tiedonsaantioikeus lupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi, 3) hakijoiden keskinäinen vertailu hakutilanteessa, 4) hakijoiden luotettavuus ja 5) sivuapteekkien itsenäistäminen.

Avoimuus ja tiedonsaantioikeus lupaa haettaessa

Suomen Proviisoriyhdistys esittää, että väistyvän apteekkarin tiedonantovelvollisuutta selkiytetään. Väistyvän apteekkarin tulisi toimittaa kaikkien hakijoiden saataville sellaiset apteekkiliiketoiminnan avaintiedot, joista hakija voi saada riittävän ja tasapuolisen kuvan haettavasta apteekista. Edellä mainitut tiedot tulisi toimittaa Fimealle samalla kun väistyvä apteekkari ilmoittaa luopuvansa apteekkiluvastaan. Fimea puolestaan toimittaisi edellä mainitut tiedot hakijoiden nähtäväksi apteekkilupakuulutuksen yhteydessä. Suomen Proviisoriyhdistys tiedostaa, että tietojenluovutusvelvollisuuden muuttaminen vaatii huolellista yksityiselämän suojasta ja asiakirjajulkisuudesta säädetyn lainsäädännön läpikäyntiä.

Tiedonsaantioikeus lupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi

Suomen Proviisoriyhdistys kiinnittää huomiota väistyvän apteekkarin velvollisuuteen luovuttaa apteekkiluvan saaneelle apteekkarille apteekin ja sen yhteydessä toimivan osakeyhtiön taloudellisia tunnuslukuja. Keskeisiä tunnuslukuja ovat mm. tuloslaskelmat ja taseet edellisiltä tilikausilta. Edellisten lisäksi uuden apteekkarin tulisi saada tietoa henkilökunnan määrästä ja rakenteesta. Myös apteekin sidonnaisuudet ja voimassa olleet sopimukset asiakasyritysten, kunnallisen toimijan/sote-toimijan sekä alihankkijoiden kanssa tulee esittää uudelle apteekkarille.

Hakijoiden keskinäinen vertailu hakutilanteessa

Suomen Proviisoriyhdistys esittää, että apteekkilupaa hakevien henkilöiden aiempaa ammatillista toimintaa pisteytettäisiin läpinäkyvästi. Nykyinen järjestelmä antaa lupaviranomaiselle lähes rajattomat mahdollisuudet määrittää kriteerit hakijoiden paremmuuden arviointiin apteekkilupakohtaisesti. Tämä on lupaprosessin läpinäkyvyyden kannalta erityisen hankala seikka. Nykyisellään apteekkariuraa suunnittelevan proviisorin on lähes mahdotonta saada relevanttia tietoa apteekkariksi pääsyn vaatimuksista (pl. tieto perustutkintovaatimuksesta).

Suomen Proviisoriyhdistys esittää, että apteekkariuraa suunnittelevan henkilön olisi mahdollista saada täydennyskoulutuksestaan ja muusta apteekkiliiketoiminnan johtamisen kannalta keskeisistä näytöistä pisteytys, jolla olisi apteekkilupaa myönnettäessä merkittävä luvan myöntämispäätöstä ohjaileva vaikutus. Edellä mainitun lisäksi hakijalta voitaisiin edellyttää liiketoimintasuunnitelman esittämistä avoimna olevaan apteekkilupaan liittyen. Liiketoimintasuunnitelman avulla hakija osoittaisi miten hän aikoo kyseistä apteekkia tulevina vuosina kehittää.

Hakijoiden luotettavuus

Suomen Proviisoriyhdistys haluaa lisäksi kiinnittää huomiota Fimean tiedonsaantioikeuteen apteekkilupaa hakevien henkilöiden osalta. Yhdistys esittää, että Fimealla viranomaistoimijana tulisi olla pääsy hakijan rikos- ja sakkorekisteritietoihin hakijan luotettavuuden selvittämiseksi. Hakijan luotettavuutta arvioitaessa tulisi ottaa huomioon myös toistuva viranomaisen ohjeistusten ja määräysten noudattamatta jättäminen. Lisäksi Fimealla tulisi olla oikeus saada viranpuolesta tiedot hakijoiden omavaraisuudesta. Nykymuotoisesta apteekkilupaa hakevien henkilöiden Ote konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä toimittamisesta Fimealle tulee luopua.

Sivuapteekkien itsenäistäminen

Suomen Proviisoriyhdistys kiinnittää lopuksi huomiota sivuapteekkilupien karsintaan. Nykyinen järjestelmä ei palkitse sivuapteekkitoimintaa kehittävästä apteekkarista, vaan päinvastoin kannustaa jopa rajoittamaan sivuapteekin liiketoiminnan kehittymistä. Sivuapteekkejä tulee itsenäistää jatkossa vain apteekkarinvaihdostilanteissa sivuapteekin kasvettua yli lupaviranomaisen määrittämän rajan. Näin apteekkiluvan haltija motivoituu kehittämään myös sivuapteekkia pitkällä aikavälillä ja saa apteekkiluvasta luopuessaan kompensaaion sivuapteekista luopumisen yhteydessä uuden, perustetun luvan saaneelta apteekkarilta apteekkikaupan yhteydessä. Sivuapteekin itsenäistäminen vain apteekkarinvaihdostilanteissa tuo ennustettavuutta sivuapteekkiluvallisille apteekkiliiketoiminnan harjoittajille.

Kunnioittaen,

SUOMEN PROVIISORIYHDISTYS RY

Vuokko Mustonen
puheenjohtaja

Mikko Lähdevuori
toiminnanjohtaja